

koncertní sezona

24 / 25

A5

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE
uvádí 5. abonentní koncert
symfonického cyklu A

Zuzana Ferjenčíková – varhany

**SEVEROČESKÁ FILHARMONIE
TEPLICE**

dirigent: **Petr Vronský**

20. února 2025 v 19:00 hodin
Dům kultury Teplice

Severočeská / North Czech
filharmonie / Philharmonic
Teplice **since 1838**

www.severoceskafilharmonie.cz

Čistota a hluboké tajemství přírody rodného hukvaldského kraje, hravost, toužení i drsnost tamější lidové hudby prozívají celou skladatelskou tvorbou **Leoše Janáčka**. Jeho nezaměnitelný hudební jazyk, ta „drsná laskavost“ z něj vedle Dvořáka, Smetany či Martinů učinila jednoho z nejhranějších českých skladatelů ve světě. Neustálá přítomnost Janáčkových oper na scénách největších světových operních domů či nepřeborné množství nahrávek jeho smyčcových kvartetů jen dokazuje, jak si hudební svět cení jeho díla. Přestože patřil ke generaci české hudební moderny, jeho styl se vyznačoval značnou osobitostí a originalitou. Ceněnou se stala jeho nezvyklá melodika, vycházející z lidové hudby moravských regionů, zejména Slovácka a Lašska. Leoš Janáček byl devátým ze čtrnácti dětí svých rodičů. Ti přes velmi skromné životní podmínky chtěli rozvíjet synův talent a již jako jedenáctiletého jej poslali studovat do klášterní školy na Starém Brně, kde bylo jeho vzdělání hrazeno z veřejných příspěvků. Prošel Pražskou varhanickou školou (předchůdkyní Pražské konzervatoře), kde se spřátelil s Antonínem Dvořákem. Stal se sbormistrem českého spolku Umělecká beseda. Dalšího hudebního vzdělání se mu dostalo v Lipsku a Vídni. Posléze se vrátil zpět do Brna, kde se zúčastnil národně-osvobozeneckých aktivit. V roce 1881 založil v Brně vlastní varhanickou školu, jejímž prvním ředitelem se stal. V témže roce se oženil se svou šestnáctiletou žákyní Zdenkou Schulzovou, dcerou ředitele Slovanského učitelského ústavu v Brně. V té době působil již také jako dirigent a velmi brzy zahájil svoji kariéru skladatele. Po vzniku Československa působil jako profesor brněnské pobočky mistrovské školy Pražské konzervatoře a v roce 1919 založil Konzervatoř Brno. Během své skladatelské dráhy byl Janáček převážně inspirován moravskou lidovou písní, užíval jejích nápěvů a studoval rytmiku a intonaci řeči, což posléze originálně převáděl do své hudby. Studoval též ruskou lidovou hudbu. Lidové písní jeho rodné lašské lidové kultury se věnoval intenzivně i jako sběratel a folklorista. Celosvětově se prosadil operami včetně nejhranější Její pastorkyň, uváděné jako Jenůfa. Také orchestrálně-vokální díla Glagolská mše, Sinfonietta, rapsodie Taras Bulba a komorní skladby, především smyčcové kvartety, získaly světové uznání.

Janáčкова **Suita pro orchestr, op. 3** vznikla někdy v roce 1891, tedy když bylo autorovi třicet sedm let, ale poprvé byla uvedena v září 1928, přesně o sedmatřicet let později, a to spojeným pražským a brněnským rozhlasovým orchestrem u příležitosti Výstavy soudobé kultury. Orchestrální suita patří do skupiny tzv. folkloristických děl. Označení Suita, nebo někdy i Serenáda, op. 3, byla skladbě přiřčena až po autorově smrti, kdy byla poprvé provedena celá. Její kompozici dle odborníků na Janáčkův odkaz těsně předcházela práce na opeře Počátek románu, založené na příběhu milostného trojúhelníku chudé dívky, jejího milého a bohatého svůdnického barona. Tento názor se zakládá na skutečnosti, že první část je blízkou obdobou páté scény opery, v níž jeden z protagonistů, chlapec Toník zpívá sólově, a poté se k němu připojí jeho milá Poluška. Druhá část Suity, Adagio, je převzata z č. 14 těžce opery s označením Moderato. Třetí věta má podobu skladby z cyklu Janáčkových Lašských tanců s titulem Požehnaný. Čtvrtou a poslední částí je tanec Dymák, komponovaný ale na jinou melodii, než slyšíme v současné podobě Lašských tanců. Různý původ jednotlivých vět, jejich aranžmá a styl poukazuje na to, že suita je příležitostnou skladbou, jíž dává jednotu lidově hudební charakter celku.

Francouzský varhaník, hudební skladatel, muzikolog a hudební pedagog **Alexandre Guilmant** hrál významnou roli ve vývoji francouzské varhanní hudby přelomu 19. a 20. století. Byl vynikajícím interpretem, známým pro svůj přínos varhannímu repertoáru a pro své úsilí o propagaci děl jiných skladatelů prostřednictvím svých vystoupení. Narodil se do rodiny varhaníka Jeana-Baptisty Guilmanta, u něhož začal také studovat varhanní hru. Na konzervatoři rodného města byl zaměstnán jako varhaník ve svých šestnácti letech, ve dvaceti již jako dirigent a učitel. Později studoval v Bruselu. Byl pověřen inaugurační varhan v kostele Saint-Sulpice a v pařížské katedrále, kde posluchače tak nadchl, že byl roku 1871 ustanoven varhaníkem v nedávno postaveném kostele La Trinité se slavnými varhanami, kde pak působil po tři desetiletí. Jako čestný varhaník působil i v katedrále Notre Dame. Guilmant se proslavil svými improvizacemi, v kostelech i na koncertech. Během světové výstavy v roce 1878 koncertoval v sálu Trocadéra a dále po celé Evropě, zejména v Anglii, Rusku a Itálii, ale i v Kanadě a v USA, kde odehrál čtyři desítky recitálů na tehdy největších varhanách

světa. Jako sedmapadesátiletý založil se třemi kolegy pařížskou Scholu cantorum, na níž vyučoval až do konce života. Dva roky po založení Scholy převzal po ikonickém varhaníkovi Charlesovi-Marie Widorovi školu varhanní hry na Pařížské konzervatoři, kde vychoval množství hudebníků i skladatelů nejen z Francie. Ke studentům se choval neobyčejně laskavě a velkou pozornost prý věnoval detailům. Jako skladatel se Guilmant věnoval téměř výhradně varhanní hudbě. Vydal 18 svazků Skladeb v různých stylech, 12 svazků Praktického varhaníka a 10 svazků Chrámového varhaníka. Svých osm Sonát s orchestrem komponoval s ohledem na mohutný nástroj v kostele Svaté Trojice, vrcholné dílo slavného varhanáře Cavaille-Colla. Často se označují jako symfonie a řadí se po bok symfonií Césara Francka.

Symfonii d moll č. 1 op. 42 z roku 1874, první z cyklu osmi skladeb svého druhu, věnoval autor králi Leopoldu II. Belgickému, panovníkovi nechvalně proslulému masakry, mrzačením a vykořisťováním obyvatel afrického Konga. Guilmant však měl k Belgií od dob studií blízký vztah. Král měl k této varhanní skladbě určité výhrady. Údajně prohlásil: „Příliš hlasitě, příliš dlouhé.“ V knize K francouzské varhanní hudbě 19. a 20. století Hermann Josef Busch vyzdvihuje, že záměr vytvořit velkou sonátu symfonického charakteru v Guilmantově myslí uzrával dva roky. Pro jeden z koncertů ku příležitosti světové výstavy v pařížském Trocadéru přepracoval skladatel tradiční třívětý sonátový model na symfonii pro varhany a orchestr. Výsledkem je zajímavý dialog mezi dvěma hudebními tělesy. Guilmantovi se v kompozici podařilo vhodně využít a demonstrovat výjimečnou zvukovou sílu varhan. To obzvláště platí pro krajní věty, které jsou dynamicky velmi efektní a posluchačsky přitažlivé. Úvodní části vévodí odvážné hlavní téma v pedálu. Tečkové rytmy přitom evokují vzpomínku na velkolepé francouzské operní ouvertury období baroka. Pastoralé v něžném, ale poněkud vážnějším modu, vyvolává dialog mezi jednotlivými varhanními rejstříky. Ve střední části věty zaujme „voix humane“, rejstřík se skupinou píšťal s jednou zvukovou barvou připomínající chorál prezentovaný lidským hlasem. Populární brilantní třetí věta, Finále, je doslova výkladní skříní možností nástroje i varhanika ve smyslu rytmické výdrže, artikulace a použití zvucných rejstříků v plné francouzské síle. V půlhodinové skladbě dojde ke všemu, co od romantického díla čekáme. Výrazný zvuk varhan se prolíná s naplno znějícím orchestrem, v některých oddílech jsou sólista s doprovodným tělesem odděleni, jinde se velkolepě doplňují. Příval energie je vystřídán lyrickými částmi, kontrasty jsou přítom zcela funkční.

Felix Mendelssohn-Bartholdy byl podobně jako Mozart ve své době označován za zázračné dítě a zámožná rodina jeho talent podporovala. První klavírní lekce mu dávala jeho matka, od osmi let začal v Berlíně studovat skladbu. Svě první významnější hudební dílo, klavírní kvartet, složil ve třinácti letech. Rovněž soubor dvanácti smyčcových symfonií v barokizujícím stylu vznikl ve skladatelově útlém věku, v období mezi 12 a 14 lety. Nutno poznamenat, že skladby mladého Mendelssohna byly nejprve přednášeny soukromým orchestrem pro zámožné přátele jeho rodičů, jinak byla ale dlouhou dobu prakticky ignorována. Později začal mladý Felix studovat skladbu u skladatele a klavírního virtuóza Ignaze Moschelesa, který se ve svém deníku svěřil, že ho prakticky již neměl čemu naučit. Ačkoli studoval v mládí i jiné obory (vzdělával se v umění, literatuře, jazycích a filozofii), jako dvacetiletý dospěl k rozhodnutí, že se bude živit hudbou. Pracovní život trávil mezi Berlínem a Velkou Británií, kde si získal velkou popularitu. Ve svých šestadvaceti letech byl vybrán jako dirigent Gewandhausu v Lipsku, kde setrval do konce života, a dokonce zde založil konzervatoř, na níž mimo jiné vyučoval jeho učitel Moscheles či Robert Schumann. Mendelssohn byl velice dobře obeznámen s hudbou Johanna Sebastiana Bacha a obdivoval ji. Spojnice byla jednoznačná, skladatelova prateta Sarah byla žákyní Bachova syna Wilhelma Friedemanna a podporovala vdovu po Carlu Philippu Emanuelu Bachovi. Za svůj život nashromáždila mnoho Bachových rukopisů. Mendelssohn významně přispěl ke vzkríšení zájmu o hudbu největšího barokního autora po celé Evropě. Sám byl velice hudebně plodný, složil 121 děl. Není bez zajímavosti, že mnohé z hudebních materiálů po skladatelově smrti spravovala žena Roberta Schumanna Clara. V osobním životě byl skladatel křehkým introvertem se sklonem k depresím, měl podlomené zdraví v důsledku přepracování a nervových stresů. Osudným otřesem pro něj byla smrt milované sestry Fanny, též

nadané skladatelky. Zemřel o několik měsíců později po sérii srdečních infarktů ve věku 39 let. Okázalý pohřeb v lipském chrámu a několikastránkové nekrology o nenahraditelné ztrátě nedávaly tušit, jaké budou další osudy Mendelssohnova díla. Ze strany příznivců novoromantického směru se totiž záhy dostavily výtky k údajné povrchnosti hudebního vyjadřování. Vynikal v nich zejména Richard Wagner. Po zavedení tzv. norimberských zákonů dokonce Mendelssohnovo jméno (kvůli židovskému původu, ačkoliv byl pokřtěn) zmizelo v jeho domovině z repertoáru. Posлуchačská a interpretační obliba Mendelssohnovy hudby však trvala a přes všechna dějinná i politicky motivovaná intermezza trvá dodnes. Jeho sochy, kdysi strhávané, jsou zpět na svých místech. A v Lipsku, v domě, kde strávil poslední tři roky svého života, má nádherné muzeum.

Symfonie č. 4 A dur, op. 90 „Italská“ vznikla během Mendelssohnovy cesty po Evropě, kterou podnikl ve svých dvaceti letech na radu básníka Johanna Wolfganga Goetheho. Inspiraci nalézal v barvách a atmosféře Itálie, kde také vznikaly první skici skladby. Rodičům psal z cesty v děkovném dopise: „Toto je Itálie! A nyní začíná to, v co jsem vždy doufal... největší životní potěšení. Miluji to. Dnešek byl tak bohatý, že nyní večer se musím trochu dát do pořádku. A tak vám děkuji, milí rodičové, že jste mi poskytli toto životní štěstí.“ Skladatel sám své dílo popisuje jako vyjádření všeho, čím je Itálie charakteristická: lidé, krajina a umění. První věta otevírá symfonii v radostné náladě a podmanivém rytmu a připomíná ohnivý jihoitalský tanec tarantela. Ten vzešel ze stylů, které se hrály v Apulii pro lidi postižené „tarantismem“. Podle lidové víry totiž způsobilo žihadlo tarantule chorobu a očekávalo se, že bude vyléčena divokým tancem. Druhá část symfonie probíhá v kantabilní melancholické atmosféře. Mendelssohn ji údajně složil jako reminiscenci na nedávné úmrtí svého učitele Zeltera a básníka Goetheho. Hudební inspirací bylo procesí věřících v Neapoli, jehož byl skladatel svědkem. Navazuje třetí věta ve stylu klidného menuetu a celá skladba přechází do brilantního finále v rytmu římského tance saltarella a vrací se k neapolské tarantele. Hudební zajímavostí je, že Mendelssohn symfonii zahájil v tónině dur a ukončil v moll, což je v klasické či romantické symfonii nevídaným prvkem. Autor sám symfonii předem vyhodnotil jako svůj nejtipnější kus. Dílo však dokončil až dva roky po návratu z Itálie pro příležitost vystoupení v Londýnské

filharmonické společnosti. Společnost symfonii přijala s nadšením. Autor sám se skladbou spokojen nebyl. Několikrát ji přepracoval a ani ji nepublikoval. V Anglii však zaznamenala symfonie již při své premiéře obrovský úspěch, který se spolu s Mendelssohnovou popularitou odrážel ve vlivu na britskou hudbu po zbytek století.

Slovenská varhanice, klavíristka a skladatelka **Zuzana Ferjenčíková** byla od raného dětství vzdělávána v duchu ruské klavírní tradice reprezentované Olgou Ormišovou a Jevgenijem Iršaiem. Hru na varhany studovala na Konzervatoři v Banské Bystrici a na univerzitách v Bratislavě a ve Vídni u Milana Hrice, Jána Vladimíra Michalka a Petera Planyavského. Ovlivnilo ji zejména studium a spolupráce s mistrem Jeanem Guillouem. Získala řadu ocenění v mezinárodních soutěžích. V roce 2004 zvítězila jako první žena v historii ve významné Mezinárodní varhanní improvizáční soutěži v Haarlemu v Nizozemsku. Zuzana Ferjenčíková založila vídeňskou společnost Franze Liszta a působí jako její prezidentka. Pravidelně vede mistrovské kurzy a zasedá v porotách mezinárodních varhanních soutěží. Od roku 2015 žije ve Švýcarsku a intenzivně se věnuje koncertní a nahrávací kariéře. Od roku 2021 vyučuje hru na varhany na Codarts University v Rotterdamu. Jako interpretka se zajímá především o období romantismu a přednostně o díla Franze Liszta, ale také o hudbu 20. století, zejména skladby Jeana Guilloua a Marcela Duprého. Jako skladatelka komponuje koncertní skladby pro varhany, klavír a různé nástrojové formace a věnuje se transkripčním klavírních a orchestrálních děl pro varhany. Od roku 2018 nahrává exkluzivně pro německou značku MDG (Musikhaus Dabringhaus und Grimm). V poslední době uvedla na trh své dvě novinky, alba Guillou Organ works Vol. 1 a Liszt Varhanní díla sv. 1.

Petr Vronský, původně úspěšný houslista, laureát soutěže Beethovenův Hradec v roce 1964, začal svou dirigentskou dráhu v roce 1971 v plzeňské opeře. Odtud přešel v roce 1974 do Ústí nad Labem jako šéf operního souboru. Pro jeho umělecký rozvoj byly důležité úspěchy v dirigentských soutěžích v Olomouci (1970), Besançonu (1971) a v Berlíně v soutěži H. von Karajana (1973). V roce 1978 se stal dirigentem a v letech 1983–1991 šéfdirigentem Státní filharmonie Brno, s níž

Zuzana Ferjenčíková

Petr Vronský

hostoval v mnoha zemích Evropy a v Japonsku. V letech 2002–2005 zastával pozici šéfdirigenta Janáčkovy filharmonie Ostrava, s níž absolvoval rovněž řadu zahraničních turné (Japonsko, Španělsko, Rakousko, SRN, Polsko atd). Od roku 2005 byl 13 sezón šéfdirigentem Moravské filharmonie Olomouc a působil jako docent oboru dirigování na Hudební fakultě pražské AMU. Pravidelně vede přední světové orchestry, například Antverpský královský filharmonický orchestr, Berlínské symfoniky, Devlet Senfoni Orchestrasi Istanbul, Metropolitan Orchestra Tokyo, Jeruzalem Symphony Orchestra, Filharmonický orchestr Rio de Janeiro, Mnichovský rozhlasový orchestr, Petrohradský filharmonický orchestr atd. Spolupracuje také s Českou filharmonií, Symfonickým orchestrem hl. města Prahy FOK, Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, PKF – Prague Philharmonia a s operními scénami doma (Národní divadlo Praha, Státní opera Praha, Janáčkova opera Brno, Divadlo J. K. Tyla Plzeň) i v zahraničí (Kammeroper Wien, Dance Theatre Haag). Jeho repertoár zahrnuje přes 200 klasických, moderních, operních a symfonických děl. Je považován za všestranného dirigenta širokého záběru s mimořádným temperamentem a citem pro interpretaci. V roce 2016 obdržel Krajskou cenu olomouckého kraje. Od koncertní sezóny 2018–2019 působí na postu šéfdirigenta Severočeské filharmonie Teplice.

PROGRAM:

Leoš Janáček (1854–1928)
Suita pro orchestr, op. 3

Con moto
Adagio
Allegretto (Požehnaný)
Con moto, Allegro (Dymák)

Alexandre Guilmant (1837–1911)
Symfonie pro varhany a orchestr č. 1 d moll, op. 42

Introduction et Allegro
Pastorale
Finale. Allegro assai

Přestávka

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)
Symfonie č. 4 A dur, op. 90 „Italská“

Allegro vivace
Andante con moto
Con moto moderato
Presto and Finale. Saltarello

koncertní sezona

24 / 25

B5

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE
uvádí 5. abonentní koncert
symfonického cyklu B

Eduard Douša

Operace Anthropoid

Kryštof Marek

Koncert pro lesní roh a orchestr „Vzpomínky“

Antonín Dvořák

Symfonie č. 8 G dur, op. 88 „Anglická“

Zuzana Rzounková

lesní roh

Severočeská filharmonie Teplice

Petr Vronský

dirigent

13. března 2025 v 19:00 hodin

Koncertní sál Domu kultury Teplice

Vstupné 250 Kč | Předprodej vstupenek v pokladně Domu kultury Teplice a na www.ticketportal.cz

Severočeská / North Czech
filharmonie / Philharmonic
Teplice Since 1838

www.severoceskafilharmonie.cz

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje

Ústecký kraj

SEVEROČESKÁ VODA
NABÁČNÍ FOND

PŘÍŠTÍ PROGRAM

KONCERT MLADÝCH UMĚLCŮ CYKLUS M | KONCERT 1

6. března 2025 v 19:00 hodin
Dům kultury Teplice

Absolventský magisterský koncert

Program:

Gioacchino Rossini: Italka v Alžíru, předehra k opeře

Wolfgang Amadeus Mozart:

Ah perdona al primo affetto, duet z opery La Clemenza di Tito

Bohuslav Martinů: Nipponari, H 68

Gaetano Donizetti:

Quel guardo il cavaliere... So anch'io la virtù magic, árie z opery Don Pasquale

Gioacchino Rossini: Tanti affetti, árie z opery La donna del lago

Zdeněk Fibich: Vodník, melodram, op. 15

Antonín Dvořák: Polednice, symfonická báseň, op. 108

Josef Bohuslav Foerster:

Sama jsem a opuštěna, Evina scéna smrti z opery Eva

Účinkují:

Magdaléna Hebousse – soprán | **Bree Nichols** – soprán

Anna Moriová – mezzosoprán | **Kateřina Březinová** – mezzosoprán

Jiří Chadraba – umělecký přednes

Severočeská filharmonie Teplice

dirigent: **Jan Mára**

Severočeská filharmonie Teplice

tel.: 778 888 013 | e-mail: sev.filharmonie@seznam.cz

www.severoceskafilharmonie.cz | www.scf.sf.cz

Změna programu vyhrazena.

Během koncertů je zakázáno fotografovat a pořizovat audiovizuální záznamy.

Zároveň prosíme návštěvníky, aby před začátkem koncertů vypínali své mobilní telefony.

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje

TEPLICE

MINISTERSTVO
KULTURY

ústecký kraj

Lázně Teplice

SEVEROČESKÁ VODA
NADAČNÍ FOND